

PRAŽÁK, Jiří. Výbor kodikologických a paleografických rozprav a studií. K tisku připravil Stanislav PETR. Studie o rukopisech. Monographia. Sv. XI. Praha: Masarykův ústav – Archiv Akademie věd České republiky. Komise pro soupis a studium rukopisů 2006. 550 s. ISSN 0585-5691, ISBN 80-86404-07-2.

Při katalogizaci rukopisů jsou na pracovníky knihoven spravujících historické knižní fondy kladeny značné nároky. Není totiž vůbec lehké správně identifikovat dílo a jeho autora, chronologicky i místně zařadit vznik rukopisu, odhalit jeho genetické vazby a postihnout „další život“ rukopisného svazku. A při tom všem dostát požadavku dne: hlavně rychle a stručně! Zdatné pomocníky tak nalézají v odborných publikacích, v nichž jsou zúročeny výsledky mnohaleté práce jejich předchůdců. Každý z rukopisných katalogizátorů mívá proto po ruce řadu pomůcek, jejichž výběr se – s drobnými výjimkami – u většiny z nich až notoricky opakuje. Mezi těmito nezbytnými pomůckami zaujímají čestné místo práce Jiřího Pražáka, které často slouží nejen jako zdroj naprosto spolehlivých informací, ale pro mnohé z nás také jako stále nedostupný vzor. Protože některé jeho rozsahem drobnější práce byly v průběhu dlouhé řady let publikovány v několika odborných časopisech, jistě celá odborná veřejnost uvítala skutečnost, že v roce 2006 byl vydán sborník s výběrem jeho nejvýznamnějších studií ze dvou vědních disciplin, které mají pro pracovníky knihoven značný význam: z kodikologie a paleografie.

Jiří Pražák (1926–2002) prožil spletité životní osudy, do nichž v mnohém neblaze zasáhla nepřítelův režim. Jeho profesní život byl přesto naplněn měrou více než vrchovatou: pořádky a inventarizace klášterních archivů, brilantní zpracování katalogů listin klášterních archivů a obsáhlého katalogu listin kapitulních i stejně výtečné zpracování katalogů rukopisů křivoklátských a rukopisů křížovníckých. Měl také zásadní podíl na bibliografii kodikologické literatury, publikoval přehledy rukopisů uložených v domácích i zahraničních fondech, četné studie k dějinám skriptorií a knihoven, dále dosud nepřekonané rozpravy o typologii středověkého písma a četné stati kodikologické, a to jak rozpravy teoretické, v mnohém zcela novátorské, tak výsledky jejich aplikace v rukopisné praxi. Na konci šedesátých let minulého století stál rovněž u zrodu myšlenky Souborného katalogu rukopisů v českých zemích a měl zásadní podíl na důkladném zpracování Zásad popisu rukopisů.

Zde anotovaný sborník byl vydán při příležitosti nedožitých 80. narozenin J. Pražáka, a to především z iniciativy členů Komise pro soupis a studium rukopisů při Masarykově ústavu – Archivu Akademie věd ČR. Sepsání úvodní studie se ujal jeho přítel a dlouholetý kolega František Hoffman, výběru článků a jejich edičního zpracování pak další člen komise, Stanislav Petr. Z rozsáhlého množství všech publikovaných článků, studií a rozprav bylo vybráno celkem 39 prací, které byly v rozmezí let 1962 až 1995 vydány v odborných periodikách, nejčastěji ve Sborníku Národního muzea, ve Studiích o rukopisech, Strahovské knihovně, sbornících *Folia diplomatica*, *Documenta Pragensia* a jinde. K reedici byly vybrány studie zcela zásadního významu, které u nás tvořily základní mezníky v poválečném vývoji obou oborů a které při práci katalogizátora patří takřka k základní povinné výbavě. Při jejich užívání obdrží pečlivý čtenář ještě navíc zvláštní bonus – potěšení z překrásné češtiny.

Vybrané články jsou ve sborníku uspořádány v chronologickém pořadí podle data svého prvotního publikování, pro přehlednost jsou průběžně číslovány č. 1–39. Na ně na str. 491–535 navazují resumé, zde uvedená jen v případě, že byla obsažena také v původních

předlohách. K článkům č. 3, 6, 17, 24–29, 31, 32, 35, 36, 38 jsou to resumé německá, k článkům č. 9, 10, 13, 15, 16, 18–21, 23 francouzská a k článku č. 11 resumé v angličtině. Na str. 537–541 je umístěna Bibliografie kodikologických a paleografických prací Jiřího Pražáka. Pro naši práci je velmi užitečná, i když obsahuje jen práce věnované těmto dvěma jmenovaným disciplínám, protože kompletní bibliografie všech jeho prací byla uveřejněna již dříve při jiné příležitosti. V závěru svazku nalezneme čtenář seznam zkratk, které byly v textech používány, a také soupis citovaných rukopisů (str. 543–545), který jako jediná část sborníku může vyvolat určité zklamání. Zřejmě díky použití nedokonalého počítačového postupu z něj vypadlo větší množství odkazů na rukopisy uvedené v textech jen slovním označením, tedy bez citování signatury.

Zde anotovaná publikace výběru rozprav Jiřího Pražáka bude jistě spolehlivým společníkem pečlivého katalogizátora a potěšující četbou pro každého dalšího zájemce, ale úžas nad naprostou precizností všech jeho textů, které odmítal „dát z ruky“ do té doby, dokud nebyly zcela dokonalé, může mít pro nás všechny ještě další myšlenkový přesah, a tím je obdiv k osobnosti, která se nikdy nezpronevěřila svým etickým zásadám ani svému svědomí pečlivého vědce.

Alena Richterová